

Juryverslag VRP-Afstudeerprijs 2019

De jury van de afstudeerprijs 2019 nomineerde 4 inschrijvingen en kende daarnaast de prijs toe aan één afstudeerwerk. De genomineerden zijn Ellen Van Mechelen, Tobias Hooftman, Liese Loverix en Anton De Boeck.

Ellen Van Mechelen

Het afstudeerwerk van Ellen Van Mechelen gaat over Gewestplan-vrij Wuustwezel. Het onderzoekt 'het afschaffen van de gewestplannen in relatie tot het realiseren van de betonstop'. Ellen beschrijft vier recepten voor afschaffing van gewestplannen uit de literatuur en het beleid, ze test deze uit op Wuustwezel, evalueert ze vervolgens in functie van de 'betonsnelheid' en de vooropgestelde ambities, om tot slot een ideaal recept voor Wuustwezel voor te stellen. Dit onderwerp is zeer actueel. Ellen maakt een grondige analyse van de vier recepten en voegt hieraan eigen creativiteit toe om tot een nieuw voorstel te komen. De jury waardeert haar inspanningen om rond het zeer complexe vraagstuk van het afschaffen van gewestplannen tot een heldere analyse te komen. Haar 'recept' voor Wuustwezel blijft echter nog veel vragen oproepen. Zo zal de gemeente een stevig (vergunningen)beleid moeten voeren om het voorgestelde recept effectief te kunnen waarmaken. Het zou interessant zijn om te onderzoeken wat de gemeente(n) nu weerhoudt om dit stevig (vergunningen)beleid reeds toe te passen en wat dit al zou kunnen opleveren in een scenario zonder afschaffing van de gewestplannen.

Tobias Hooftman

Tobias Hooftman maakte een afstudeerwerk rond dezelfde problematiek, met als titel 'Op weg naar de betonstop : verkenning doorheen theorie en praktijk naar een gemeentelijk actieplan'. Hij toont vanuit een aantal inspirerend binnenlandse en buitenlandse voorbeelden aan dat gemeenten een voortrekkersrol kunnen opnemen in het realiseren van de 'betonstop' op hun eigen grondgebied. Ze hoeven daarbij niet te wachten op een hoger kader of nieuwe instrumenten, maar kunnen onmiddellijk van start gaan. Hij voegde de inzichten vanuit de verschillende voorbeelden samen in een omvattend actieplan rond vier pijlers : context, visie, omslag en instrumenten. Het is een inspirerend document geworden voor gemeenten die zelf tot actie willen overgaan. Door het actieplan te onderbouwen vanuit voorbeelden, wordt ook duidelijk wat de voorgestelde initiatieven in de praktijk kunnen opleveren. Tobias komt tot een mooi samenhangend overzicht van reeds beproefde maatregelen dat maatwerk binnen een gemeente mogelijk maakt. De jury mist hierbij wel zijn eigen inbreng. Zo kon hij nog meer reliëf aanbrengen in de mogelijke maatregelen in functie van hun bijdrage tot de 'betonstop'. De jury moedigt Tobias in elk geval aan om zijn idee om het actieplan ruim te verspreiden ook effectief waar te maken.

Liese Loverix

De titel 'Wie is er bang voor de stad?' intrigeerde de jury. Liese Loverix maakt in haar afstudeerwerk een analyse van het politieke discours over en de argumenten tegen tramuitbreidingen in drie Vlaamse randgemeenten. Liese probeert in haar onderzoek een verklaring te vinden voor de protesten tegen specifieke mobiliteitskeuzen. Ze gaat daarbij na welke argumenten lokale politieke partijen geven tegen de uitbreiding van de tramlijnen. Vanuit de verschillen en gelijkenissen die ze hierbij vaststelt, probeert ze een ruimer beeld te schetsen van de lokale houding ten opzichte van mogelijke tramuitbreidingen. Haar ambitie is om hiermee ook inzichten aan te reiken aan beleidsmakers over lokale weerstand tegen betonstop en kernversterking. Het onderwerp is beleidsrelevant. Het werk levert een zeer boeiende beschrijving op van de drie betrokken cases. De jury blijft wel op haar honger zitten als het gaat over mogelijke lessen voor nieuwe tramuitbreidingen, 'betonstop' en kernversterking. Daarvoor mist de jury nog een sterkere analyse van de drie betrokken cases, zoals een bredere politieke analyse. Dat maakt ook dat de aanbevelingen beperkt zijn uitgewerkt en vooral betrekking hebben op het meenemen van het lokale perspectief in probleemstelling en oplossingen.

Anton De Boeck

De jury nomineerde tot slot het eindwerk van Anton De Boeck. Zijn werk probeert uit een vergelijkende analyse van Park Tour en Taxis en Park Spoor Noord een zicht te krijgen op het fenomeen van groene gentrificatie. Met zijn analyse wil hij beleidsmakers kapstokken te geven voor een sociaal rechtvaardige gentrificatie. Hij stelt daarbij dat het aspect van gentrificatie best in een zo vroeg mogelijke fase van elk project wordt meegenomen. Een succesvol vergroeningsproject laat volgens zijn analyse ruimte voor actief burgerschap, bouwt tijdelijk gebruik in tijdens de realisatie en is gebouwd op heldere cijfers over groenbehoeften van de omgeving maar ook over vatbaarheid van omliggende wijken voor gentrificatie. Het werk van Anton levert een boeiende beschrijving op van de twee betrokken cases. De aanbevelingen die hij afleidt uit de beide cases zijn eerder beperkt en minder sterk uitgewerkt. De aanbevelingen konden steviger zijn indien hij meerdere cases in de analyse zou betrokken hebben. Het onderwerp van de groene gentrificatie is zeker een actueel thema. Alleen stelt de jury zich de vraag of precies bij de grootschalige ontwikkeling van Park Tour en Taxis en Park Spoor Noord de gentrificatie vanuit groenaanleg en vanuit nieuwe woon-en kantoorontwikkelingen te onderscheiden zijn.

Laureaten Jelle De Vries en Pierre Jadoul

De prijs voor het beste afstudeerwerk van 2019 kent de jury tot slot toe aan Jelle Devries en Pierre Jadoul, beiden auteur van het onderzoek rond Climate Change in de Zambezi Delta. Hun werk kadert in een ruimer onderzoeksproject rond klimaatverandering in stedelijke deltas. Ze stellen dat de oorspronkelijke buffering tegen klimaatverandering in de Zambezi Delta sterk is afgenomen door de kunstmatige wijziging van de waterafvoer in functie van

intensieve landbouwteelten en door roofbouw op de mangrovebossen. Op basis van een analyse van het watersysteem komen de auteurs tot voorstellen voor het herstel van waterbuffers in lager gelegen gebieden die in periodes van droogte kunnen aangewend worden. Maatregelen voor herstel van mangroves in gelijkaardige systemen inspireerden hen tot een voorstel van multifunctionele pieren die ook het herstel van mangroves realiseren. De jury onderstreept de vele kwaliteiten van het werk. De auteurs zijn erin geslaagd om het zeer complexe deltasysteem voldoende te doorgronden om tot realistische oplossingen te komen. Bovendien stellen ze vrij eenvoudige ingrepen voor met materialen van eigen streek wat de haalbaarheid van hun voorstellen versterkt. Ze komen zelfs tot eenvoudige handleidingen die bewoners kunnen hanteren om hun eigen woningen meer te wapenen tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Het eindwerk is niet alleen inhoudelijk goed onderbouwd, de voorstellen zijn ook zeer mooi vorm gegeven. Tot slot gaat het afstudeerwerk over een zeer actueel thema. Het feit dat ze verder gewerkt hebben op een aantal gemeenschappelijke principes over de verschillende betrokken stedelijke delta's heen, maakt dat hun werk ook een relevantie heeft voor de Vlaamse context.

Namens de leden van de jury :

Griet Celen (VLM/juryvoorzitter), Bert Claes (AG Vespa), Miechel De Paep (BUUR), Boris Huyghebaert (Atelier Romain), Kristien Lefeber (Provincie Limburg), Peter Swyngedauw (Omgeving cvba), Koen Van den Troost (Tractebel), Simon Verledens (Stad Gent), Peter Vervoort (Departement Omgeving).